

СЕКЦІЯ 10 || ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
SECTION 10 || LEGAL PROVISION OF STATE ADMINISTRATION AND
LOCAL SELF-GOVERNMENT

УДК 351.75.14

Купрійчук В. М.

д. держ. упр., професор,
професор кафедри права та публічного управління,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

Клочко А. А.

д. філос. публічного управління та адміністрування,
доцент кафедри права та публічного управління,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ГУМАНІТАРНИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНСЬКИХ
УРЯДІВ ДОБИ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ (1917–1920 РР.)**

Державно-управлінські гуманітарні процеси, що відбувалися в Україні за доби національної революції 1917-1920 рр. являли собою визначне явище в українській історії. Саме ця доба ознаменувалася кардинальною перебудовою суспільно-політичного і культурного життя України на національних державно-управлінських засадах, що стало можливим після падіння російського самодержавства. Гуманітарна сфера не лише була втягнута в орбіту цих перетворень, а й більше того – саме тут формувалася духовна основа процесу національного самовизначення, потужна рушійна сила всього комплексу суспільних та управлінських трансформацій [1, 2, 6].

Реалізація державної політики гуманітарного розвитку, яка впроваджувалася протягом 1917-1920 рр., складалася з трьох основних етапів.

На першому етапі (березень 1917- квітень 1918 рр.) Українською Центральною Радою передбачалося: окреслення політико-правових і гуманітарних позицій, визначення мети і завдання української

державності; ствердження суверенітету народу і суверенітету держави, національної самоідентифікації українців; забезпечення основних прав людини в усіх складових суспільного життя передусім в гуманітарній сфері; децентралізації державного управління та фінансів у галузях освіти, науки, культури; забезпечення прозорості використання державних коштів; розподіл гуманітарних функцій між окремими органами державної влади; створення єдиної загальнодержавної системи переведення діловодства на українську мову; українізація судового та адміністративно-державного апарату; розроблення необхідної нормативно-правової та гуманітарної бази, зокрема щодо відродження української мови, освіти, культури, створення широкої мережі національних вищих, загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладів, культурно-освітніх установ, збільшення кількості українських періодичних видань тощо [1, 2, 3, 6].

На другому етапі (квітень – грудень 1918 р.) Гетьманом Української Держави П.Скоропадського планувалося забезпечити: створення сприятливих умов для залучення громадських організацій до управління державними справами в реалізації гуманітарної політики; впровадження в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування типових організаційних рішень у сфері гуманітарного розвитку; трансформацію законодавчо-гуманітарного процесу; послідовну конкретну державно-управлінську позицію гуманітарної розбудови; нормативно-правову, фінансово-матеріальну й організаційну бази для розвитку гуманітарної сфери; розробку концепції державного будівництва початкової, середньої та вищої освіти; створення Української Академії наук як осередку наукових знань і фундаментальних досліджень тощо [1, 3, 4, 7].

На третьому етапі (грудень 1918-1920 рр.) Директорія УНР та Західноукраїнська Народна Республіка передбачали забезпечити: формування правових засад гуманітарної політики на принципах гуманізму та демократизму, глибокій повазі до прав людини і національних меншин, врахуванні соціальних і гуманітарних потреб населення; українізацію адміністративно-державного апарату; реалізацію нової концепції державного управління системою освіти; удосконалення державної політики у сфері культури і мистецтва; концептуалізацію підходів до українізації галузей освіти, науки,

культури; удосконалення регулювання мовних прав національних меншин; реалізацію права населенням на отримання інформації; реорганізацію системи державного управління дошкільного виховання дітей; здійснення фінансово-матеріальної підтримки українського книговидання; модернізацію державної політики у сфері збереження та охорони культурної спадщини, різних видів пам’яток тощо [1, 7].

У підсумку ці заходи мали забезпечити духовне відродження нації, створення потужної інтелектуальної основи українського державотворення.

Список літератури

1. Купрійчук В. М. Гуманітарна політика українських урядів у добу національної революції (1917–1920 рр.) : монографія. Київ, 2014. 378 с.
2. Купрійчук В. М. Гуманітарний розвиток Української Держави в добу П. Скоропадського. Київ: Вісн. НАДУ, 2011. Вип. 4. 247 с.
3. Купрійчук В. М. Культурний розвиток українського суспільства в 1917-1920 рр. Аналітика і влада: журн. експерт.-аналіт. матеріалів і наук. пр. Ін-ту пробл. держ. упр. та місц. самовряд. Київ : НАДУ, 2011. № 3. 316 с.
4. Купрійчук В. М. Політика культурного розвитку в історії українського державотворення (1917-1920 рр.). Київ : Зб. наук. пр. НАДУ, 2011. № 1. 260 с.
5. Купрійчук В. М. Державне управління гуманітарним розвитком національних меншин в Україні у добу національної революції (1917-1920 рр.). Київ: Вісн. НАДУ, 2012. 239 с.
6. Купрійчук В. М. Законотворча діяльність Центральної Ради у сфері гуманітарної політики (березень 1917 – квітень 1918 року). Державне управління: теорія та практика: Електрон. фах. вид. Київ : НАДУ, 2012. № 1. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/index.htm>
7. Купрійчук В. М. Нормативно-правове регулювання гуманітарної політики в добу Гетьманату (квітень-грудень 1918 р.). Аналітика і влада: журн. експерт.-аналіт. матеріалів і наук. пр. Ін-ту пробл. держ. упр. та місц. самоврядування. Київ : НАДУ, 2012. № 5. 284 с.